СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXV. Ч. 241. Джерзи Ситі, Н. Дж., понеділок, 17. жовтня, 1927. VOL. XXXV. No. 241. Jersey City, N. J., Monday, October 17, 1927. THREE CENTS.

ЮНІЙНІ ПРОВІДНИКИ ЗАКЛИКУЮТЬ РОБІТНИКІВ ДО УЧАСТИ В ВИБОРАХ

ДІТОЧА ПРАЦЯ ПО ФАБРИКАХ РОСТЕ.

ЛОС АНДЖЕЛЕС, 14. жовтня. — Замикаючи річну конвенцію Американської Федерації Праці, предсідатель сеї організації Вилієм Ґрін закликав делеґатів розвести по своїх юнійних відділах аґітацію за як найбільшою участю юнійних робітників у виборах.

Перед замкненнем конвенції прочитано звіт комітету для освіти, з котрого показується, що в 8 стейтах за послідний рік зросло число дітий, працюючих по фабриках; се відбивається некорисно на поширенню освіти серед дітий.

ОБВАЛ У КОПАЛЬНІ ТВЕРДОГО ВУГЛЯ.

КІЛЬКАДЕСЯТЬ РОБІТНИКІВ ЗАХОПЛЕНИХ ПІД ЗЕМЛЕЮ.

СКРЕНТОН, ПА., 13. жовтня. — У шафті Пекса, що є власністю підприємства Ґлендейл Ковл Ко., обвалився головний ухід до майни. В копальні було тоді півтора сотки робітників. Сотка з них вирвалася з копальні бічним, давно закиненим виходом, а коло пів сотки лишилося в копальні. Ратункові відділи працюють з усіх сил, щоби вирятувати живцем похоронених.

Робітники кажуть, що причиною обвалу було недбальство при удержанню шафту в відповіднім стані.

СТРАШНА КАТАСТРОФА НА СТРІТКАРІ.

15 ЛЮДИЙ ЗГИНУЛО НА МІСЦИ, 9 РАНЕНИХ.

ІНДІЯНАПОЛИС, Індіяна, 14. жовтня. — Трамвай підприємства Юніон Трекшен Ко. налетів на трок, дочіплений до автомобіля та вщерть наладований членами одної спортової організації, звязаної з масонами, які вертали з балю. Наслідки зударення були страшні: 15 осіб згинуло на місци, а 9 других треба було відставити до шпиталю. На 4 з них лікарі не мають надії на виздоровлення.

УДАЧНИЙ ПЕРЕЛЕТ З АФРИКИ ДО АМЕРИКИ.

ПЕРЕЛЕТІВ 2,125 МИЛЬ БЕЗ ПЕРЕРВИ.

ПЕРНАМБУКО, Бразилія, 14. жовтня. — На летниче поле у Порт Наталі осів нині о 11 годині 40 мінут вечером Нінжесер-Колі, який вилетів з Ст. Луиса, в Сенеґалю, в Африці, 2,125 миль звідси.

На літаку сиділи: Дієдоне Костес та Йосиф Дебрикс.

ҐЕНЕРАЛ-БУНТАР НЕ МАЄ ВИХОДУ.

ҐЕНЕРАЛ ҐОМЕС МАЄ ВСЕГО 35 ПРИХИЛЬНИКІВ.

МЕКСИКО, 14. жовтня. — Федеральний мексиканський уряд подає звіт зі стану повстанського військового руху проти уряду. Зі звіту виходить, що з повстанців остав один тільки ґенерал Ґомес з 35 прихильниками, замкненими урядовими військами в околиці Ґватуско, в стейті Вера Крус. Положенне його має бути безвихідне.

ТАЄМНИЧЕ САМОВБИЙСТВО.

ПОЛІЦІЯ ДИВУЄТЬСЯ, ЧОМУ ЙОГО ПОПОВНЕНО В ДОМІ СТАРОГО ВБИЙСТВА.

НЮ ЙОРК, 14. жовтня. — Послугачка дому при 244 Вест 70. вулиця пішла нині раненько покликати до телефону паню Елизабету Обрайєн, 23-літну жінку, що жила в сьому домі, відколи вона розійшлася добровільно зі своїм мужом, з котрим вона не могла погодитися за ріжні дрібниці, як приміром за те, як назвати їх новонародженого сина. Як служниця підійшла до дверий, учула добуваючійся звідти газ. Коли двері виломлено, найдено паню Обраєн неживу.

Хоча причиною смерти було очевидячки самовбийство, все таки поліція зацікавилася близше сею подією, бо в тому самому домі 7 літ тому назад погиб від загадочного, ще й досі не розслідженого вбийства Джосеф Елвел, відомий спортсмен.

ФОРД ПОЛЬСЬКОГО ПОХОДЖЕННЯ?

ДІТРОЙТ, Мишиґен, 14. жовтня. — Зарядови фабрик Форда звернено увагу на довшу статтю про Форда, поміщену аж у двох числах ґазети Вольковіскер Лебен, що виходить у місточку Вольковіск під Польщею. Ся стаття виводить родовід автомобілевого фабриканта від німецької родини Кортів, що колись виванґрувала з Німеччини в Польщу. Як каже ґазета, вона може подати імена польських селян, які готові потвердити се присягою, що Генрі Форд уродився в Польщі. Генрі Форд мав стати директором фабрики в Петриншовицях, але й се не вдоволило його амбіцій та він виванґрував до Злучених Держав, 35 літ тому назад. Селяни подають, що він має трох братів, які ще й досі живуть на фармах.

Заряд фабрик Форда заявив, що сі донесення не мають найменчої основи, бо Форд родився 30. липня 1863. року на фармі коло Ґрінфілда, в стейті Мишиґені, та є айриського походження. У догадах польських селян та німецької ґазети нема ні слова правди.

Звідки взялися такі чутки, заряд фабрики не береться рішати.

КОНВЕНЦІЯ КАНАДІЙСЬКОЇ КОНСЕРВАТИВНОЇ ПАРТІЇ ПРОТИ ІМІҐРАЦІЇ ЖОВТОЇ РАСИ Й ПРОТИ АМЕРИКАНСЬКИХ РАДІВ І ЖУРНАЛІВ.

ВІННІПЕҐ, МАН. 13. жовтня. — Відбулася тут річна конвенція канадійської консервативної партії. Головою партії вибрано Ришарда Бенета, бувшого міністра справедливости, який займе місце б. премієра й провідника партії Артура Міена.

Консервативна партія, як видко з промови її нового провідника, Бенета, противиться іміґрації жовтої раси до Канади.

Новий провідник заявив перед своїм вибором, що першим завданням Канади є витворити сильну державну свідомість — правдивий канадіянізм. Через те Канада повинна заборонити ввіз радіїв з патріотичними маршами й гимнами Злучених Держав а також повинна здержати присилку американських журналів, книжок і часописей, писаних у американським патріотичнім дусі, бо вони виробляють своїм впливом иншийтип Канадійця, якби сего можна було собі бажати.

Новий провідник консервативної партії буде також головою консервативної посольської групи у канадійськім парляменті в Отаві й провідником парляментарної опозиції.

ЖІНКА, ЩО ПІДОЗРІВАЛА ЧОЛОВІКА, ПОЇХАЛА ЗА НИМ У КУФРІ.

ВІДЕНЬ, Австрія, 13. жовтня. — Коли залізничі послугачі на варшавській стації кинули великим куфром і він покотився по сходах в долину, далися з нього чути голосні крики.

Властитель куфра, подорожуючий аґент, називском Боговський, заявив, що у куфрі містяться прібки. Коли однак залізничі урядовці отворили куфер, найшли вони там гарну але трохи потовчену женщину. Зачудований Боговський заявив, що се його жінка.

На поліції призналася Боговська, що вона підозрівала свого чоловіка й тому влізла до куфра, щоби товаришити йому без його відомости.

МИМОВІЛЬНЕ САМОВБИВСТВО.

В Котові, бережанського повіту, місцевий державець дібр Войтіх Центар оноді побачив яструба, який щодень робив йому спустошення серед курят і качок. Побіг до хати по дубельтівку, щоби застрілити шкідника. Та виходячи з хати, не хотячи трутив курок, дубельтівка вистрілила і цілий набій застряг в серці старика.

МУЗЕЙ ШЕВЧЕНКА В КИЇВІ.

На Крещатицькому провулкові остаточно реставровано і передано Академії Наук будинок, де колись жив Тарас Шевченко. В будинкові мають намір влаштувати музей ім. Шевченка, доставивши сюди всі дуплікати його речей з ріжних музеїв України.

РУМУНСЬКА ПРИНЦЕСА ОЛЕНА УТІКЛА З АДЮТАНТОМ СВОГО БАТЬКА.

ЛОНДОН, 13. жовтня. — Вестминстер Ґазета дістала вістку від свого кореспондента з Відня, що 19-літня румунська принцеса Олена утікла з бувшим адютантом короля Фердинанда, молодим ляйтнантом румунської фльоти.

ПОВІНЬ У БОЛГАРІЇ.

СОФІЯ, 12. жовтня. — Велика повінь навістила околиці міста Варни.

Місто Васильков цілком знищене. У инших містах вода позаливала улиці й хідники й доходить до висоти одної стопи. В часі повені утопилось 5 осіб, а 15 є тяжше або легше покалічених.

КАНАДА ПОПИРАЄ ЦИВІЛЬНУ АВІЯТИКУ.

МОНТРЕАЛ, Кве., Канада. — Канадійське правительство замовило 26 літаків за $400,000, щоби тим чином помогти розвинутися цивільному летунству. Кожне місто, що заложить у себе летунський клюб і зобовяжеться удержувати літаки, дістане цілком даром два літаки.

ХОЛОД В АНГЛІЇ.

ЛОНДОН, 12. жовтня. — В Англії і Ірляндії почалася зима. В ночі температура обнижується до зера. Сильні дощі, що падали у послідних днях, спричинили великі втрати: поля позаливані, озимина знищена, а селяне приневолені заперестати сільсько-господарські роботи. Вода у ріці Темзі піднеслася до 2 метрів.

ДОЧЦІ КРАСІНА ВІДІБРАНО СОВІТСЬКЕ ГОРОЖАНСТВО.

ПАРИЖ, 12. жовтня. — Дочці Красіна, що вийшла заміж за французького аристократа й політика, бувшого шефа канцелярії, міністра Ерріо, відібрано совітське горожанство.

ФЕДЕРАЦІЯ ПРАЦІ И КАНАДІЙСЬКІ ІМІҐРАНТИ.

ЛОС ЕНДЖЕЛЕС, Кал. 12. жовтня. — Конвенція Американської Федерації Праці відмовилася від того, щоби старатися перед конґресом о заборону канадійським робітникам в околицях Дітройт-Виндзор і Боффало переїзджати до праці на територію Злучених Держав. Резолюцію поставили делеґати з Ню Йорку, які заявили, що канадійські робітники годяться працювати за половину звичайної ціни.

СИН ЗАБИВ БАТЬКА!

В Йосифівці, мостицького повіту, посперечався 19-літний хлопчак Михайло Правдюк зі своїм батьком. Суперечка вийшла з благої причини. Хлопчак кинувся на батька, а цей вхопив вила, щоби боронитись. Тоді розярений смаркач попід вили прискочив до батька і пробив його ножем. Старий Правдюк згинув на місці, а вбийник арештований.

БІЛЬШІСТЬ МЕШКАНЦІВ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ НЕ УЖИВАЄ ЩІТОЧОК ДО ЗУБІВ.

ШИКАҐО, Илл. — Тутешний дентист, доктор Акерс обчислив, що ледви 23 відсотків населення Злучених Держав уживає щіточок до зубів, а близько 80 міліонів мешканців ніколи не уживає таких щіточок.

ЯК ПОВСТАЮТЬ ЧЕСЬКІ ШКОЛИ НА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ.

Для успішного переведення чехізації українського народа на Закарпаттю взялися Чехи на новий спосіб. Вони основують всюди, де лиш живе 2—3 чеських урядовців або жандармів, чеські школи і в той спосіб змушують українських дітий вчитися замісць рідної, чеської мови.

З протесту селян з Горонди до староства в Ужгороді довідуємося, що в тому селі, де є около 300 українських дітей, а всього 5 дітей чеських, заведено насильно чеську школу, бо жадало її чотирох жандармів, які навіть не мають дітей, начальник залізничої стації та декількох залізничих робітників під загрозою звільнення їх з праці. Таксамо стероризовано місцевих Жидів, погрожуючи їм, що коли не запишуть своїх дітей до чеської школи, то потратять концесії. Протест цей, звичайно, буде без успіху.

Є це маркантний приклад насильства над українським народом, а таких прикладів з кожним днем чимраз більше на Закарпаттю.

„БУРЛАЧКА".

Режисер Лопатинський переводить нині останні знимки фільму „Бурлачка" на Хаджибеєвському лимані в Одесі. Сценарій до фільму М. Яловото за відомою повістю Ів. Нечуя-Левицького.

НОВІ ПОЛІТИЧНІ ПРОЦЕСИ.

Дня 23. вересня розпочався у Львові карний процес проти сімох обвинувачених, яким закидується належання до комуністичної організації і ведення протидержавної роботи через поширювання комуністичних ґазет і відозв. На лаві обвинувачених засіли: Ваґман, Келлер, Зощак, Курах, Савчак М. і Савчак В. і Бехер. Обвинувачені це студенти та робітники. Всі відкликали свої зізнання на поліції, заявляючи, що вони були вимушені побоями й погрозами.

Вже більше як тиждень триває розправа проти української військової організації в Кракові під замітом шпіонської акції в користь Німеччини. Трибунал зарядив таємне ведення розправи, а протест оборонців в тій справі відкинув. На салю допущено тільки найблищу родину обвинувачених і військових експертів. Наслідком цього преса не подає майже ніяких відомостей про хід розправи.

РУТ ЕЛДЕР І ЇЇ ПІЛЬОТ НЕДАЛЕКО АЗОРІВ

З АЗОРІВ ПОЇДУТЬ ВОНИ КОРАБЛЕМ ДО ЛІСБОНИ А ОПІСЛЯ ДО ПАРИЖА.

ГОРТА, Азори, 14. жовтня. — Очікують тут прибуття Рут Елдер і її пільота Гелдемена. Як тепер показується, літак „Америкен Гирл" держався через 36 годин у воздуси, мимо сильної бурі й мраки. Головною причиною, що літак не міг дальше летіти й мусів упасти у море, було зіпсуття газолінової рурки. Літак „Америкен Гирл" згорів до щенту підчас спроби висадити його на пароход Брендрехт. Причиною пожару літака мала бути іскра, що впала на один зі збірників газоліни, що находилися на літаку. З островів Азорів виїде Рут Елдер і Гелдемен у неділю котримсь з португальських кораблів до Лісбони, а звідтам залізницею до Парижа, або повернуть до Америки через те, що Париж тепер не дуже цікавиться летунами, яким не повелось долетіти до означеної мети.

АПОПЛЕКТИЧНИЙ АТАК У ВЕЛИКОГО КНЯЗЯ МИКОЛИ МИКОЛАЄВИЧА.

СТАЛОСЯ СЕ, КОЛИ ВЕЛИКИЙ КНЯЗЬ ДОВІДАВСЯ, ЩО ВІН ОКРУЖЕНИЙ БОЛЬШЕВИЦЬКИМИ ШПИГУНАМИ.

БЕРЛІН, 13. жовтня. — Кореспондент берлінського соціял-демократичного часопису „Форвертс", Лещинський, повідомив свій часопис, що великий князь Микола Миколаєвич лежить хорий з причини апоплектичного атаку, який лучився у нього, коли довідався, що він окружений большевицькими шпигунами й провадив навіть з ними переговори.

Минулого року їздив до Совітського Союза В. Шульгін, що є одним з найбільших прихильників великого князя. По своїм повороті написав він книжку п. з. „Три столиці", що викликала велику сензацію у цілій Европі. Як тепер показується, про поїздку Шульгіна знали большевицькі шпигуни й сідили за ним крок за кроком і в той спосіб виловили богато монархістів у Сов. Союзі, яких опісля розстріляно. Совітське правительство хотіло спочатку арештувати Шульгіна, коли виїзджав з Росії, опісля однак рішило випустити його, щоби не перешкаджати роботі своїх агентів у заграничних державах. Тепер показалося, що большевицькі шпигуни занимали визначні становища у монархічних організаціях і що сам Микола Миколаєвич принимав їх у себе й говорив з ними про свої пляни.

НІМЕЦЬКИЙ ЛІТАК ЮНКЕРСА Д-1230 НА АЗОРАХ.

ВІН ПЕРЕЛЕТІВ 780 МИЛЬ З ЛІСБОНИ ДО АЗОРІВ У НЕСПОВНА 8 ГОДИНАХ.

ОСТРОВИ АЗОРИ, 14. жовтня. — Німецький літак Юнкерса, Д-1230, прилетів на остров св. Михайла, що належить до азорських островів, о 2.15 годині пополудні. На літаку, крім чотирох мущин, находиться віденська акторка ЛіліяДіленц, яка сподієтся бути першою жінкою, що перелетіла Атлантик.

Згаданий літак перелетів 780 миль з Лісбони до Азорів у несповна 8 годинах, роблячи в той спосіб пересічно 90 миль на годину. При сприятливій погоді виберуться летуни Лосс і Штарк у дальшу подорож до Нової Фунляндії, а звідтам до Ню Йорку.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ТЕНОР РАДОМСЬКИЙ У МОСКВІ.

ЗВІСНІ РОСІЙСЬКІ КОМПОЗИТОРИ ХВАЛЯТЬ ЙОГО МУЗИЧНИЙ ТАЛАНТ.

МОСКВА, 14. жовтня. — У Московській опері виступив перший раз Сергій Радомський, звісний американський тенор, російського походження, що одержав своє музичне образовання у Бостоні й Ню Йорку. Славні російські композитори й музичні критики, Іполітов, Іванов і инші, хвалять незвичайний музичний талант Радомського. Російське Фільгармонійне Товариство заангажувало Радомського на довгу обїздку по Совітськім Союзі.

ПЯТА ЖІНКА ПЕРЕПЛИЛА АНГЛІЙСЬКИЙ КАНАЛ.

АЙВІ ДЖИЛЛ Є ТРЕТЬОЮ АНГЛІЙКОЮ, ЩО ПЕРЕПЛИЛА СЕЙ КАНАЛ.

ДОВЕР, Англія, 14. жовтня. — Айві Джилл переплила Англійський канал і причалила до берега у Шекспір Біч; сталося се кілька хвиль по півночі. Є вона почтирнайцятою особою, а пятою жінкою, що переплила сей канал. Є вона також третьою Англійкою, яка переплила Англійський канал. Переплиття каналу забрало їй 15 годин і 10 мінут часу. Що до скорости проте уступає вона лікарці Дороті Кекрейн Логен, яка переплила сей канал у 13 годинах і 10 мінутах.

СОВІТСЬКИЙ СОЮЗ ОСНУВАВ ГРЕЦЬКУ ОКРУГУ НА УКРАЇНІ.

У ЗГАДАНІЙ ОКРУЗІ УРЯДОВОЮ МОВОЮ В УРЯДІ Й ШКОЛІ Є ГРЕЦЬКИЙ ЯЗИК.

МОСКВА, 13. жовтня. — Совітська влада утворила на Україні нову грецьку округу, де грецька мова буде урядовою як в уряді так і у школі.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

АМЕРИКАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛІЗМ

Зайшла така подія: Відома в міжнародному світі угорська пацифістка Розика Швіммер захотіла стати американською горожанкою. Натуралізаційний еґзамінатор Фред Шльотфелд з Шикаго, Ілл., підніс, що Мадам Швіммер заявила в стейтменті „що вона не пішлаби на війну". Тому, що в Америці не покликують жінок до армії, а тим самим і не заходить для них потреба брати участь в війні, її заява не має ніякого практичного значіння. Мимо цего федеральний суддя Карпентер поставив Мадам Швіммер ще таке питанне:

Припустім, що ви є сестрою милосердя, яка піклується раненим американським жовніром і бачить, як зближається зоружений ворог. Чи ви витягнули би пистоль і забили ворога?". Швіммер відповіла: „Ні, але я остерегла би раненого жовніра. Я не забила би чоловіка навіть тоді, колиб він намагався мене забити".

Суддя Карпентер підвівся тоді з крісла, звернувся в сторону американського прапора і сказав: „Не можна бути в державі під тим прапором половичним горожанином. Ви мусите виконувати все те, що наказує Конституція, а та вимагає від горожан служби прапорови і його оборони навіть з посвятою власного життя, як цего буде вимагати потреба".

Мадам Швіммер відмовлено горожанських паперів. Американські пацифісти будуть цілком певно робити всі можливі способи, щоби Швіммер стала американською горожанкою, але ледви чи це їм вдастя. Нема сумніву, що Мадам Швіммер людина благородна і загально шанована як писателька і лекторка. Вона дійсно вірить в ідеали пацифізму. Тому буде богато людей, які будуть осуджувати рішенне судді і стануть в її обороні. Суддя одначе тут ні при чому. Він тільки явився вірним сторожем Конституції і тої слави та традиції, що спочиває в гробах тих американських патріотів, що своєю кровю окупили те богацтво і ту велич, якими пишаються сегодня Злучені Держави. Це повинні затямити собі добре й Українці: Бо не на фатаморґанах і утопіях оперта сила нації, а на дійсности; не на абстрактних інтернаціональських науках, а на розумінню безпощадної боротьби з кождим ворогом нації. Коли ворог тиске націю за горло, хирлява гуманність в формі пацифістичних проповідувань рівняється загибелі поневоленого.

Суддя Карпентер рішив так, як наказував йому поступити самозаховавчий інстинкт американського націоналіста. Будуть вправді такі, що назвуть це шовінізмом, незгідним з християнським духом, але навіть кардинал Мерсіє писав, що „прагнути мира для миру, мира за всяку ціну, се значить прийняти однаково байдужо право і безправство, правду і брехню, а се трусість і безбожність.

Джордж С. Фірек.

РОЗМОВА З БЕРНАРДОМ ШО ПРО БОЛЬШЕВИЗМ

Від редакції: Бернард Шо — це один з найславнійших письменників Анґлії. Він знаний впрочім у цілім культурнім світі, з осібна зі своїх театральних творів. Щодо своїх політичних переконань — то признається він до соціялістів-фабіянців, котрі через працю в лоні самої буржуазії — хотять зробити її приступною для бажань робітництва та для зрозуміння соціяльного питання. Перед **30** роками заінтересувався був тою орґанізацією наш Іван Франко і писав про неї в „Життю і Слові".

„Радянська республика" сказав Джордж Бернард Шо, беручи чашку чаю в руки — „є найбільш інтересним експеріментом (пробою) в історії цивілізації. Хотяб цей експерімент і не вдався — то це цілком не зменшилоби його значіння".

— Ви думаєте, — сказав я, — що якіб там форми і не приняла спадщина по Леніні, то всеж таки світ буде дещо инакший власне тому, — що він жив?

„Ах! світ лишиться все однаким!" — відповів Шо — „Здається, що людскість не дуже змінюється. Однакож експерімент з совєтами подає великі види на будуче для інтелігентних мущин і жінок".

— Я уважаю, Мр. Шо, — сказав я, — що то досить тяжко подати точно ваше становище до большевизму. В минувшім році я вичислив вас поміж ворогами большевизму. Ви мені на це написали листа та заявили, що я вам зробив велику кривду, так як ви все були і є прихильником совєтської республики. В найблизшій моїй статті підніс я великий вплив вашої статті про подружа на совєтське законодавство в подружних справах, та що ви ще за свого життя побачили ваші погляди про подружа переведені практично. — У відповіди на це — ви напровадили ряд похибок, які ви завважали у совітських законних приписах про подружа. Я мушу отже признатися, що я тепер властиво вас не розумію. Є ви за большевиками — чи проти них?

„Ця справа, — відповів Шо, — „як впрочім і всі инші людські справи — є досить покручена. На такі питання не все мож відповісти простим „так", або „ні". Однакож мої симпатії були все по стороні совєтів. Я нераз кажу провідникам наших робітників, котрі про совіти нічого й чути не хотять — що **большевизм** всеж таки означає остаточно **панування пролетаріяту.** Ми можемо не годитися з ріжними вибриками большевиків, ми можемо жаліти по причині їх метод — але остаточно так вони, як і ми стоїмо на боці прав праці. Ми не сміємо в наслідок наших національних упереджень, або в наслідок пропаґанди — бути сліпими і не бачити великої вартости їх підприняття — або — коли ви вже так хочете — їх великої неудачі".

Критика анґлійської політики зглядом Радянського Союза.

— Чи думаєте — запитав я — що анґлійське правительство мало достаточну причину зривати зносини з совітською республикою?

„Ні! Воно безумовно не було в праві таке робити. Я осуджую так те зірванне зносин як і влом до торговельної радянської орґанізації „Аркос" — як найгострійше. Наш уряд найшовся в цій справі дуже по глупому. Найкращим засобом, щоби піддержати якесь занепокоєне правительство, є: накинути йому з вні боротьбу о істнування.

„Є дуже можливим, що совітський уряд не дуже сильно стояв на ногах. А коли й справді так було — то ми, Анґлійці, можемо почванитися, що ми становище большевизму нашим поступованнєм наново скріпили. Бож нічого не єднає так даної нації, як напад із вні. Уже Катерина Велика (†1796 р.) знала добре цю тайну, а коли її піддані почали бути невдоволені, то вона казала: „От даймо їм яку невеличку війну, щоби мали чим забавлятись".

„Той брутальний і недоладний напад на дипльоматичну незайманість совєтського правительства в Анґлії виконано в такий спосіб, що є незвичайно характеристичним для нашого теперішного уряду і тих людців, що підчас послідних виборів внаслідок страху перед большевизмом прийшли до власти. Колиби ми вломилися в такий самий спосіб в яке инше чуже посольство в Лондоні, то ми би найшли безумовно далеко більше компромітуючі папери як ті, що ми найшли в архіві „Аркосу". Інтриґи малих, невинних большевицьких баранчиків є просто дитиною забавкою в порівнанню до величезних інтриґ і махінацій прочих великих держав. Властиво кождий дипльоматичний посол є шпіоном висшої ранґи. Кождий дипльомат інтриґує при нагоді проти тої держави, до котрої його вислано. Мене попросту жах збирає, коли подумаю, що би сталося, коли би хто в анґлійськім посольстві в Парижи, Вашинґтоні або в котрій иншій столици зробив ревізію! Подумаймо собі лише про всілякі тайні договори, тайні порозуміння і инщі паперові шмати, котрі би при такій ревізії найдено! Хотя-б совіти і як старалися, то далеко їм ще до всіляких штучок старої дипльоматії!

„Та з другої сторони" — говорив далі Шо, — „є того рода поступованнє зглядом совітів актом політичної справедливости. Вониж є відповідальні — як вже зазначено — за це, що прийшов до влади такий уряд, який вигнав з Анґлії їх дипльоматичних заступників. Бо-ж власне грубі промахи совітів а зосібна третього інтернаціоналу*) викликали ту паніку, під впливом котрої стояли послідні вибори в Анґлії. Річ ясна, що серед такої паніки (перестраху) повибирано до парляменту таких людий, котрі впрочім ніколи би тамтуди не дісталися. І так пересічний уровень парляментарних здібностей упав дуже низко, а степень інтеліґенції вибраних на нулю. На тактику теперішного анґлійського уряду треба глядіти власне в світлі тих неоспоримих фактів.

„Наше поступованнє в Єгипті є найкращим доказом цего стану річий. Наш уряд загрозив, що здержить доплив води до цілого Єгипту, коли Єгиптяни не приймуть поданих їм условий. Та цего було вже і для самих Анґлійців замного, і тому уряд мусів це відкликати. Однакож діявольська злоба такої грозьби кидає яскраве світло на тупоумність тих мужів, що тепер нами правлять. Вони так накиринили і в Китаю, і в Єгипті і остаточно у своїй боротьбі з большевиками".

— Алеж Мр. Шо — зауважав я — преціж цивілізований світ має безумовне право боронити себе проти такої системи правління, котра не признає міжнародних прав. Морди**), які послідували в Росії по вигнанню російських емісарів з Анґлії, доказують найлучше, що тупоумність і брутальність не є монополем виключно лише Анґличан.

*) То є: комуністичного, що урядує в Москві.

**) По зірванню зносин Анґлії з совітами — власти совітські казали розстріляти двайцять політичних вязнів. — Ред.

(Конець буде).

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Членкиня 245 від. У. Н. Союза. — Надіслана Вами стаття дуже цікава, але в ній Ви осуджуєте одну віру, роблячи заразом пропаґанду другій. А наше становище таке, що ми до всякої религії ставимося толерантно і не ведемо ніякої аґітації в якомусь певному релиґійному напрямкови. Релиґійна пропаґанда належить до релиґійних, духовних чи світських орґанів. Ми торкаємося церковних питань тільки тоді, коли вони звязані з нашими питаннями політичними. В той спосіб можна писати і про унію як спосіб, яким Польща хотіла засимілювати наш нарід.

В. Дикан, Филаделфія, Па. — Оголошуємо тільки тоді звіти, коли знаємо, куди гроші пішли. Ви не подали, куди і на чиї руки вислано гроші для політичних вязнів. В краю є тільки оден Загальний Комітет Допомоги Політичним Вязням, який вдержується майже виключно з жертв, які висилає йому Обєднанне з Америки. Подайте, куди Ви вислали, а тоді проголосимо жертводавців.

В. З., Скрентон, Па. — Що скрентонська громада належить до сплячих громад, про це писало вже більше громадян і нема чого обурюватися на гром. Максима Ґлуха. Коли хочете відповідати, то не нападайте особисто, але відповідайте фактами і докажіть, що в Скрентоні нема рутенського духа ні в парохії ні в громаді і підпишіться. Нема причини таїти своє імя. Цеж ніякий злочин. Знаємо, що в Вас розпочато вже акцію в справі допомоги поводянам, то добре. Коби тільки ще в Вас не посварилися на тім, чи посилати жертви на руки епископа чи „селянсько-робітничого" комітету, чи того комітету, що від „оборонців".

І. Б., Ню Йорк, Н. Й. — справу, чи дійсно надужито довіря жертводавців і відослано збірку до комітету, створеного для конкуренції краєвими „оборонцями" — мусимо провірити. Поки-що Вашого „Голосу Читача" помістити не можемо.

Витинки з газет надіслали: В. Білоруський з Честер, Па.; М. Галькевич з Стретфорд, Конн.; і Н. Н. з Вунсакет, Р. Ай.

ЛІТЕРАТУРНІ НОВИНИ

Олесь Бабій: „Гуцульський курінь". Поема. — Олекса Стефанович: **„Поезії".** Збірка 1. — Василь Софронів: **„Грішник".** Нариси.

(2)

Правда — поки-що твір нашого поета являється тільки спробою монументального малюнку на дану тему. Всі трудноші її тут не доборені гаразд, особливож трудність справді артистичного згармонізування воєнних подій в одну, безумовно органічну цілість. Ця трудність зрештою звязана тісно з характером нашої визвольної війни взагалі. Я писав уже в моїй рецензії на поему Бабія в „Українськім Прапорі", що та війна не була й не є самостійним почином усього народу, який з непереможністю дикої стихії виходивби з його найглибщих глибів та з силою необчислимого розмаху обхоплюювавби нараз усі народні верстви, шари й маси з несхитним напрямом до одної мети, до одної цілі й одного подвиґу. Наша визвольна боротьба не мала одного провідника, за яким стоявби весь нарід і добачувавби в ньому згідно одинокого виразника своїх визвольних змагань. Словом — дотеперішний овид нашої визвольної боротьби не має тої драматичної, **характерністю народу обусліввленої одноцільности, яка все і всюди є першою умовиною великолінійного поетичного сюжету.**

Тимто авторові нашої поеми недоставало заздалегідь одного головного героя, довкола якого далосяб зосередити події даного часу так, як нпр. події Хмельниччини довкола Хмельницького, а полтавську катастрофу довкола постати Мазепи. Це одно. А друге, що поодинокі етапи тої боротьби такі розбіжні, поперерізувані та перехрещені стільки розбіжними епізодами, подіями зовсім протилежного характеру та нежданими акціями з противних таборів, а до того незавершені одним-одиноким рішаючим подвигом в один або другий бік, що цілість їх це в дійсности болючий і кривавий хаос, в якому й історикові визнатися не легко. Так Бабієві треба було обмежитися тільки на наймаркантніщі події, на ті, в яких герейство наших борців зазначилося найвеличавіще та найтраґічніще, і зібрати таким чином усі свої картини в можливо одноцільний, затеж тим глибший своїм змістом образ. Але саме з цього погляду поет виявив ще не гаразд досвідчену руку молодого артиста. Він намагається на 153 сторінках малої книжки розмалювати всі видатніщі моменти боєвої епохи, — Львів — Збруч — Київ — Петлюра — повстання — чотирокутник смерти і розвал — доторкається у предовгих моно- і діяльоґах найріжніщих політичних і суспільних питань, сотворених війною, виводить на овид поеми друго- і третьорядні особи в їх принагідних дискусіях між собою і може тому саме оконечне враження цеї поеми всетаки дещо хаотичне, а цілий ряд поодиноких її частин похожий більш на якісь поетичні реферати і статті, ніж на боєві пісні. Я вже зазначив ранше, що в Бабія є нахил до фільософічних міркувань. Це і є його прикметою і то додатною в коротких поемах, де таке міркування є фактично завданням поета. Але в боєвій пісні, яка має передовсім розмальовувати чин і діло, такі міркування — як ось гарні зрештою думки про пражерело доброго і злого в людині в уступі „Спочинок під Галичем" (XIII) — не все на місці. Читачеві богато цікавіще побачити в поемі замісць таких чисто ідеольоґічних моментів воєнні картини в великім стилю, по лінії траґічної поваги. Але Бабій там, де йому доводиться розмальовувати воєнні епізоди, не виявляє ще надто вражаючої драматичної сили. І початкові сцени при облозі Львова, і епізоди відступу від Львова та походу на Схід, і добуття Київа не стоять на вершині своєї первісної траґіки; скрізь почуваємо, що молодий поет більш говорить, ніж малює, оповідає нам по свойому свої враження, а не примушує нас силою свойого слова переживати всю глибінь даного моменту. Головною причиною тої, сказатиб, своєрідної наївности воєнних картин у Бабія це головно те, що в нього за богато погідного гумору, надто часто тон безжурних ідилій, а иноді сміховинок там, де ми таких гумористичних сцен не надіємося і ними вдоволитися не можемо. Бабієвий підхід до воєнних переживань — це здебільшого підхід обозного хроніста-побратима, що дивиться на даних героїв очима добродушного військового товариша та намагається веселими дотепами злагодити їм грозу та темні хвилі „войни". Наш поет уже в першій пісні обмежується на таке ідилічно-погідне розмальовання своїх коханих Гуцулів, рушаючих на війну, замісць щоб дати нам поважніщу картину народніх мас, захоплених революційною стихією. Певна річ — воно мило читається, коли наш поет співає:

Вже машерують хлопці долиною,
Лутом доріжкою,
Білим піском.
В путь невідомую, в путь соколиную,
Попід смерічкою,
Попід ліском.
Ладно сосниною всі закосичені —
Всі до одніського, всі як один.
Трошечки пяні всі, замогоричені,
Бо на пращаннячко пили за ринсько-
Дедя і мама і син. [го:
В них на опашки їх сердаки,
Йдуть не як леґіні, а як панки.
Десь плаче, плаче дівонька:
„Щаслива вам мандрівонька!"
Та хлопці в сміх. На-віщо сум?
В словах їх жарт, веселість, глум!..."
(„Із рідних гнізд").

Але у вступній картині до малюнку визвольної боротьби набоду бажалосяб таки богато серіозніщого підходу. Сюди належать теж такі місця, як те в пісні про здобуття Київа, — „Біля Золотих Воріт" — де Гуцули розбирають, котрий з них в силі красше подобатися дівчатам в Київі, місце повне невибагливого гумору, мало підхожого до величі історичної хвилі. І таксамо наївно-гумористичні картини шлункової недуги Будза Михайла (116 ст.), або сцена сушення онуч (85 ст.) в Київі. Такі сцени зайві тут тимбільше, що в піснях, де наш поет зберігає всю повагу свойого творчого слова, він уміє намалювати картини, повні вражаючої драматики. Так передовсім в пісні „За Збруч", прегарній своєю поетичною формою, наближеній до форм історичних дум України, в якій Галицька Земля голосить за своїми Героями словами:

„О, моє військо хоробреє,
Моє Лицарство та превірнеє...
Та чому ти мене покидаєш?
Та у неволі в чужинецькій лишаєш?
Смутком серце напуваєш?
Що в сусідів скрізь весілля і утіха,
А у мене та недоля превелика.
Та кудиж ти, милий стрільче, вже ман-
[друєш?
Що ти мого плачу-жалю та не чуєш?
Чи тебе я не любила, не пестила?
Чи тобою не пишалась, не гостила,
Що мене ти покидаєш вже небогу,
Вибираєшся в далеку ту дорогу,
Де шляхи тобі незнані, невідомі,
Де ніхто не привітає в ріднім домі...
Де ні батька, ані мами, —
Лише смерть та між чужими ворога-
[ми...
Де розгубите ви марно славу, силу,
Де ніхто не заквітчає вам могилу..."

Та взагалі треба сказати, що в Бабія реторичні партії виходять найкраще — нпр. таксамо гарно у згаданій уже пісні „Спочинок під Галичем" — хоч покищо коштом чисто описового, значить епічного змісту. Розливний ліризм панує ще в нього надто всевладно, і не дозволює йому давати пластичні малюнки осіб і місця. Гарних краєвидів в нашій поемі майже нема, а з виведених героїв ні один не має справді індивідуальних рисів в собі, ні один не виявляє репрезентативного престіжу. А шкода — бо і в нашій Армії були свої Володийовскі, Льонґінуси та Заґлоби; і час нам уже звернути увагу на те, щоб в нашім письменстві були справді достойні подоби українськоі людини, особливо з ряду Героїв України. Бо і найкращі реторичні місця не дадуть нам того, що дає великолінійний опис і великолінійна подоба **людини.** Але до таких малюнків треба великої і дуже серіозної праці, до якої Олесь Бабій силою свойого значного таланту покликаний, і яку він певно зробить, коли рідна суспільність буде цікавитися його дальшою творчістю і зі своєї сторони допоможе розвинутись ніжним цвітам його молоденького творчого духа.

• • •

Колиж талант Бабія виявляє нахил до піднесло реторичного слова по лінії ідеольоґічних міркувань, то в **Олекси Стефановича,** який цього року виступив зі своєю першою збіркою ліричних віршів — „Поезії", збірка І. (1923-27) у Празі — ми добачуємо щось зовсім инше. Коли Бабієвий хист зазначується найкрасше там, де йому доводиться висловлювати свої думки про якесь важне життєве питання, то в Стефановича звертає нашу увагу в першу черґу його спромога поетичного малюнку. Бабій на кожній сторінці свойого твору розсипує перед нами ріжноманітні разки своїх міркувань і заставляє нас думати з ним про них, а Стефанович поздержливий словом, хотілосяб сказати — скупий в його вислові, затеж усю свою увагу зосереджує на картині, якою хоче нам відтворити той або инший вирізок живучого життя. Притім йому байдуже, — як зрештою кожньому справжньому художникові — що це за життєва поява, яку йому доводиться змалювати: чи лебеді на ставі, чи курятка-пісклятка на оборі, чи заблукане ягнятко в степах, чи княжна Ярославна на мурах Путивлю, чи сільські музики, чи осінні або зимові краєвиди, чи надсуваюча татарська Орда, чи мертвецько заглухлі простори десь ген на північному бігуні або на місяці. Все те своїм життєвим змістом для Стефановича як поета-маляра рівновартне, бо його творче око добачує і в найдрібніщім прояві життя первісну красу сотворіння. Дивімся тільки, якими ніжними, прекрасними рисами вміє Стефанович схоплювати ідилічні моменти з життя у природі:

От високо став місяць на небі
І на озері, де глибина,
Десь береться за лебедем лебідь,
Мов виносить їх, сніжних, зі дна.
Місяць озеро гладить-голубить,
Місяць з озером срібний взяв шлюб.
Лебедині шиї як труби,
Хоч одна заспівалаб з тих труб.
Хоч один би крилом який вдарив,
Хоч один би заплюскав... й не ждать;
Наче сонні скували їх чари,
Наче плавають лебеді й сплять".

або:

Скільки в неї курчаток-пискляток,
Мацюпусеньких дзьобиків тих?
Двоє... четверо... вісім... десяток!
Десять діточок дав їй Пан-Біг.
Боже милий, бурян той кропиви
Це для них уже ліс, цілий ліс!
Там ховатись, як близько той сивий,
Той крилатий, що вчора щось ніс.
Поховаються, зникнуть в тім лісі,
Вдар в давіночок: ціп-ців, ціп-ціп-ціп...
І як мячики, звідти чи звідсі
Сипле їх біло-жовтенький дріб."

(Дальше буде).

МОЛОДЬ, КНИЖКА І ЧАСОПИС

Учітеся, брати мої,
Думайте, читайте...
Т. Шевченко.

Оці слова Шевченка покладені як мотто цеї статті не тому, що їх найлекше було нагадати, бо навіть кожна дитина вже знає їх напамять, але тому саме, що вони найкраще, бо найясніше кажуть те, про що хочемо писати. Ці Шевченкові слова вже трохи збуденніли, та й до того ми звикли звертати більшу увагу на те, що сказане дальше, цебто, щоб „навчитися чужому й не цуратися свойого". От через одно й друге зміст написаних вгорі двох стрічок завсіди наче висмикується з нашої уваги. А той зміст не такий то вже мало важний.

В наведених пяти словах захочує нас поет до науки, але разом з тим дає нам також вказівки, як треба вчитися. Щоби дійсно вчитися, то треба **думати, читати.** Це не є ніяке знання, коли ми щонебудь виконуємо напамять, просто впхаємо в память. Таке знання так вилетить з памяти, як до неї увійшло. Дійснє знання це таке, що ми його засвоїли, добре передумавши; воно стане тоді нашою власністю, просто частиною нашої свідомости і вже ніколи ми його не втратимо. От чому радить Шевченко: **думайте.**

Але він радить також і: **читайте.** Знання не можна набути раз на все; його треба постійно набувати, бо воно само про себе все змінюється та більшає. А щоби знання постійно набувати, треба завсіди і богато читати. Школа — ми часто в тій справі хибно думаємо — не дає нам знання. Вона тільки, щоб так сказати, вказує нам, що знання є, информує нас про те, яке воно, та дає вкінці вказівки, як його добути. На цьому ролі школи кінчиться. Правдиве набування знання зачинається щойно пізніше. Кожний мусить добувати його — згідно з одержаними в школі вказівками (через те шкільна наука така важна) — самостійно, а засобами до його добуття є книжка і часопис.

Виписані вгорі Шевченкові слова дуже на часі і їх особливо треба пригадувати сьогодня, коли молодь, зведена з доброї дороги пересадно зрозумілим кличем „В здоровому тілі, здорова душа", віддається завзято спортові і волїє цілий день копати мяч, як прочитати кілька сторінок книжки або часопис.

В цьому місці приходить на думку слова другого нашого поета, Івана Франка, який сказав:

„В здоровому тілі — здорова [душа,
Та часто буває неварта й [гроша —
В уломному тілі буває душа,
Що Бога і світ весь красою [втіша".

Не можна, очевидно, і цих слів розуміти пересадно. Правда, як звичайно, по середині. Щоби бути цілим, цілосним чоловіком, треба мати здорове тіло й здорову душу, отже треба плекати одно й друге. Тіло — не надмірним спортом та фізичними вправами, а душу у благородниванням її та добуванням знання.

Шкільну молодь — якщо її бодай коротко обсервується — можна поділити так загально на дві групи. Тут, очевидно, згори виключаємо третю групу тих, що взагалі не хочуть нічого робити. Одну зі згаданих груп творять ті, що цілими днями кують шкільні предмети, а поза тим не мають ані часу ані охоти до чого иншого. Навіть коли мають трохи вільного часу поза шкільною наукою, то якось не тягне їх не то до часопису, але навіть до книжки. Те, що вони викули, їм вповні вистарчає і вони спочивають спокійно, вдоволені, що сповнили обовязок. Друга група — це зовсім инший народ. Вони і до школи навчилися, що треба, але мають також час на прочитання книжки, а навіть часопису. Всім вони цікавляться: і всякими научними проблемами, які стрічають у книжках, і подіями громадського та політичного життя, про які довідуються з часописів. З перших виростають солідні службовці, що виконуватимуть роботу, якщо їх десь поставиться, а з других — і службовці і дійсні громадяне.

Ясно, що нам може залежати тільки на тому, щоби в нас було як найбільше молоді того другого типу. Цих, що вже — що так скажемо — такими вродилися, що їм сама книжка і часопис лізуть у руки, не треба до читання заохочувати. Затє треба заохочувати тих перших.

Щоби стати громадянином, корисним для свойого народу, треба вчитися богато поза тим, що дає школа. А навчитися того можна з книжок і часописів. Особливо читання цих останніх молодь не повинна занедбувати. Від наймолодших літ життя треба входити в громадське життя, цікавитися ним, намагатися його зрозуміти, бо пізніше, як прийдеться вже брати в тому житті активну участь, не буде вже часу знайомитися з його найелементарнішими проявами. Тому часопис повинен стати таким самим необхідним приятелем нашої молоді як книжка взагалі і шкільна книжка особливо. Тільки через книжку і добрий, відповідний часопис наша молодь заздалегідь підготовиться до тих завдань, які матиме колись, як громадянство, до виконання.

Ці слова пишемо під увагу тим, що з власної спонуки вже давно познайомилися з книжкою та газетою, щоб вони розбудили цікавість до читання у тих своїх товаришів, що досі якось не находили на те часу. Як що їм вдасться це зробити — це буде одна з кращих праць їхнього молодечого віку. — („Новий Час").

Може хоч крихотку долі
Рідному краю звоюємо,
Може, й на рідному полі
Співи веселі почуємо!

П. Капельгородський.

ЗА РОЗМОВУ З КОМУНІСТИЧНИМ ПОСЛОМ 15 ДНІВ АРЕШТУ І 200 КОРОН КАРИ.

Для характеристики відносин на Закарпаттю може послужити ось який факт: Недавно відбули комуністичні посли Мондюк і Боднар обізд своїх виборчих округів. Були в селах: Сосівка, Тибава, Мартинка й Дусино. Зборів не відбували, тільки перебалакували з деякими виборцями і перевели контролю діяльности місцевих організацій. Зараз після цього окружний начальник в Сваляві позвав найбільш свідомих селян із -усіх вище згаданих сіл і присудив кожного з них на 15 днів арешту і 200 корон кари за... „недозволені збори". Між засудженими є й такі, з якими посли не тільки не балакали, але їх і не бачили. Такий самий випадок був недавно в Тибаві. 15 тибавських селян засуджено теж з такою ж самої причини кожного на 15 днів арешту і 200 корон кари.

Ось вам конституція, ось вам свобода слова.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

В СТАРІМ КРАЮ ЦІКАВЛЯТЬСЯ НАМИ.

З мого рідного міста Хирова надіслав мені мій краян Франц Ліпецький, що є головою комітету будови Народнього Дому в Хирові, витинки з ріжних краєвих українських газет, в яких пишеться про наше життя тут в Америці. Бачу, що наші братя в краю живо інтересуються нами, бо пишуть про ріжні наші справи, як от про У. Н. Союз, про будову Сиротинця і Захисту при Союзі, про нашу пресу, про наближаючися Конгрес Обєднання, а навіть і про церковну боротьбу. Я подам тут до проголошення тільки те, що писано в старокраєвій газеті „Свобода" з дня 28 серпня б. р. під заголовком: **Як американські Українці помагають старому краєви.**

Ото пишеться там таке:

„Американські українські газети переповнені закликами й покликами з Галичини від ріжних установ, головнок читалень, кооператив і Народніх Домів, що звертаються до своїх односельчан чи краян у новому світі з проханням допомогти їм збудувати власну хату. Таких покликів безліч, а з подяк за одержані жертви і з їх виказу видно, що американська українська еміграція відгукується дійсно щиро й живо на пекучі потреби Рідного Краю. З власної обсервації знаємо, що є у нас деякі місцевости, які збудування власного, нераз дуже гарного і простороого дому завдячують виключно нашим американським землякам. Цю жертволюбивість заокеанських Українців і їх поміч своїм односельчанам у старім краю слід піднести з найбільшим признанням. У часах нинішнього розвалу і нашої матеріяльної нужди це явище незвичайно гарне й потішаюче.

„Видно, що американські Українці розуміють добре наше положення і нашу тяжку боротьбу, бо крім жертв на будову читалень, кооператив, захоронок для дітей і Народніх Домів присилають ще постійно що-місяця через Обєднання українських поважних організацій в Америці поважні жертви-збірки на Рідну Школу, політичних вязнів, українських інвалідів, сиріт і т. д. Це все дає в сумі нашим центральним установам у Львові і богатьом нашим товариствам у краю значну поміч, без якої вони ледви в дрібній части могли виконати те завдання, яке вони в дійсности виконують. Яку велику грошеву допомогу мають деякі наші товариства від американських земляків, вкажемо на кількох примірах. І так комітет зборівчан в Америці зібрав і прислав уже кілька тисяч долярів на дім Рідної Школи в Зборові, в якім має бути приміщена українська промислова школа. Комітет тисменичан прислав також кілька тисяч долярів на відбудову Народнього Дому в Тисмениці, посвячення якого відбудеться вже за кілька днів. Поважні збірки започатковано в Америці також на будову Народнього Дому в Збаражі, Сяноці й инших містах. Особливо цю будову Нар. Дому в Сяноці взяли собі до серця емігранти з Лемківщини, що потворили вже численні місцеві комітети для переведення тої збірки між усіми американськими лемками. Є й деякі села, що цілий дід своїх односельчан з Америки справді княжу жертву на будову власної хати-читальні. Так прим. громада Залукова коло Галича дістала на будову Народнього Дому майже 1.000 долярів. А таких громад є далеко більше. Честь і слава всім ідейним, жертволюбивим і вірним синам України в Америці, що своїми жертвами і заохотою додають нам нових сил і свіжої енергії до дальшої праці-боротьби за добро, щастя і кращу будучність українського народу в Галичині!"

Іван Єдлинський,
Джерзи Сіті, Н. Дж.

ЩО ПОБАЧИМО НА МІСЯЦІ ЗА ВІСІМ ЛІТ?

В 1609-ім році Галілей скінчив у Венеції будову першого телескопу. Сочки спроваджено з Голяндії, а оправлено їх у руру, збиту з дощок. Так виглядав перший телескоп. Таким примітивним приладом приглядався Галілей — перший з астрономів — поверхні місяця. Побачив там гори і долини. Зробив перші поміри, основуючися на довжині тіни. Думав, що місяць є замешканий і говорив про це з такою певністю, що стягнув нарешті на свою голову громи папського Риму.

То було давно. Тепер, коли наука і техніка дали нам у руки могучі засоби для дослідів, можуть учені згори передбачувати богато-богато більше.

Богаті французькі прихильники астрономії Діна жертвували Франції величезні суми грошей на збудування величанського телескопу. За шість літ можна буде глядіти крізь той телескоп. А побудують його на горі Салев біля Д'Аннесі (в Сабавдії — Франції) на висоті 1330 метрів. Там є обсерваторія. Сочка того телескопу матиме пять метрів у промірі, тож можна буде при її помочі побачити горби, а навіть кількаметрові скелі. На фотографіях, знятих із образця, бачених через сочку, побачимо все, що є на місяці. Коли там є дороги, то могтимемо побачити придорожне каміння; коли є останки завмерлої цивілізації, побачимо потріскані колюмни, склепіння, пізнаємо стиль будівель.

У 1609. році Галілей обсервував сателіти Юпітера, маленькі місяці, що кружляють довкола величезної планети, віддаленої від нас 775 міліонів кільометрів. У 1935. році могтимемо обсервувати планети, що належать до планетарної системи зорі Альфа з констеляції Центавра. То наша найближча сусідка-зоря, бо віддалена від землі ледви 42 трільони км.

Альфа, Сиріє і деякі инші зорі, які видно в 1927. році лише як світляні точки для очей астрономів, запалають у 1935. році крізь телескоп на горі Салев як великі огняні сонця, що осліплюватимуть своїм блеском.

У 1935. році астрономи сподіються нарешті розвязати загадку, чи справді є на Марсі канали, чи марсовики послугуються тими каналами для плавби. Мапа Марса з 1935-го року буде така точна, як мапа місяця в часах Галілея. А Сатурн і його перстені! В 1935-ім році стердять астрономи чи перстені Сатурна (з котрих кожен має 12.000 км. ширини і 2.000 км. грубости) то зоряні мряковини чи то звичайні хмари.

Але й телескоп на горі Салев має тую прикмету, що всі ті чуда природи можна буде оглядати лише раз на три роки. Наслідком вібрації атмосфери землі, яка не перепускає чистого світла, ледви раз на три роки можна буде виловити кількагодинний момент найменшої вібрації. Ця хвиля позволить перепускати планетарне світло через земську атмосферу без заломань. Через тих кілька годин уставлять при телескопі кінематографічний апарат, що робитиме дві знимки на секунду. Такий апарат сфотографує з чудовою точністю всі чуда місяця: рух камінців, що скочуться з гір, дим вулькану, творення специфічної роси, які зарепіттили вчені вже в 1926. році. Марс, Юпітер і Сатурн відкриють нам свої тайни. Сфотографує ті тайни кінематографічний апарат при помочі великанського телескопу.

Ворона літає, а дурень голову здирає.

Учений-недоучений, гірший як простак.

Остап Вишня.

„ЧУКРЕН".

Сива — сивезна сторовина... Отодіж таки, як жила-була на світі Атлянтида, гонів з сотню за Атлянтидою, трішки вбік, праворуч, була друга казкова країна, що мала чудернацьку трохи назву „**Чукрен**".

Звалася так та казкова країна через те, що її населення, люд тобто її Божий, завжди чухався.

Дитинча маленьке, як тільки починало було спинатися на ноги, і коли, було, його чи запитають про щонебудь, чи згадають, що зробити, — зразу воно ліза до потилиці й починає чухатись. І так все своє життя, аж поки дуба вріже...

Через те й країна та звалася „Чукрен"...

Власне кажучи, перша її назва була не „Чукрен", а „Чухрен" але згодом „**хе**" перейшло в „**ке**", а правописна комісія той перехід „**хе**" на „**ке**" затвердила. Так назавжди й залишилася назва тої країни „Чукрен".

Жили там люде — чухраїнці. Усе, було, вони чухаються та співають.

До співів вони були великі мистці.

Співають, було, цілими століттями.

Спочатку в них пісні були дуже хороші, мельодійні і з глибоким змістом, а потім, як уже було заведено „Всечухраїнський день музики", почали співати „Корита".

„Ой, корито, корито,
„Повне води налито:
„Там дівчонки ноги мили,
„А мальчишки воду пили".
„Не хочу я чаю пить,
„Не хочу заварювать,
„Не хочу тібє любить,
„З тобой розговаривать".

Співали вони так, що сусіди їхні, атлянтидяне оті самі, аж вікна було зачиняють:

— Співають чухраїнці! От народ!? А колиж вони вже за індустріялізацію візьмуться?

А ті співають, а ті співають...

Перестануть, почухаються та знову:

„Ти скажи мне, пачему,
„По какому случаю,
„Одного тібє люблю,
„А десяток мучаю".

Отак і жила та казкова країна „Чукрен".

І якось вийшло так, що мала вона святкувати якесь дуже велике ювилейне свято: чи то десятиріччя якоїсь події, чи то ювилей якогось громадського дуже важливого чинника, — одне слово: дуже якесь велике мало відбутися свято.

Вирішили святкувати.

От надходить уже й свято, а чухраїнці чухаються собі помаленьку.

Сусіди збоку нагадують:

— Не прогавте, хлопці!

А чухраїнці їм:

— Нічого! Встигнемо з козами на торг!

Та й дочухалися до того, що перед самісеньким святом тик-мик, а святкувати нема з чим. Не підготувалися як слід...

— Що маєш робити?

Так вони що втнули? Хитрий нарід був. Рік у них мав 365 днів, так вони взяли й ухвалили:

— Через те, мовляв, що рік для нас дуже короткий, ухвалюємо, що з цього числа рік у нас має бути **на тисячу днів.**

Щоб не дуже, значить, поспішати.

Зраділи всі дуже...

А заслужена їхня артистка вийшла на сцену в народнім театрі й просвівала художньо:

„Віють вітри,
„Віють буйні,
„Аж-аж-аж дерева гнуться"
На тім, покищо, і скінчився „народній-здвиг" з цього приводу.

Оттака була колись казкова країна „Чукрен". — („Вісти")

Розкішний степ... Убогі села...
Це ти, мій краю чарівний?
Мій рідний край такий веселий,
Мій рідний край такий сумний!

Г. Чупринка.

ПОДЯКИ

Я, підписаний член 63 відділу У. Н. Союза складаю сердечну подяку урядови У. Н. Союза за уділення мені 25 долярів запомоги з „Запомогового Фонду", коли я находився у шпиталі, щоби піддатися операції сліпої кишки. Заразом взиваю тих, що ще не є членами нашої організації У. Н. Союз, щоби користали з нагоди й ставали членами сеї організації, бо через те обезпечали себе й свою родину перед нещастям і бідою, які кождої хвилі можуть спасти на чоловіка й саме тоді, коли він як найменше сподіється сього.

Бажаю також У. Н. Союзови найскоршого розвитку й, щоби він найскорше мав за місяць 30 тисяч, 100,000 членів.

Лука Тертичний,
Форд Сіті, Па.

Отсим посвідчаю, що я отримав запомогу з „Запомогового Фонду" У. Н. Союза у сумі 75 долярів, за що складаю найщирішу подяку Головному Урядови У. Н. Союза. Ся запомога станула у великій пригоді мені й моїй родині у так прикрім часі, який ми пережили. Також звертаюся до усіх Українців, мешкаючих у Злучених Державах, щоби старалися бути всі як оден членами У. Н. Союза, бо знайдуть у нім не лише поміч і підпору для себе самих, але теж і для своїх родин.

Теодор Катулька,
член відділу 48., Бр. св. Андрея, Плейнс, Па.

ДІТОЧІ ТЕАТРАЛЬНІ КНИЖКИ:

МАЛИЙ ТРАҐІК (5 осіб) .... 10 ц.
СЛІДАМИ ТАРАСА (8 осіб) .... 10 „
РУСАЛКА ДНІСТРОВА (7 осіб) .... 10 „
РІЗДВО МАРУСІ (6 осіб) .... 10 „
КОЗАЦЬКІ ДІТИ (8 осіб) .... 10 „
ДІТОЧЕ СВЯТО (7 осіб) .... 10 „
ЗБИТОЧНИК (4 осіб) .... 10 „
ТАРАС ДИТИНА (10 осіб) .... 10 „
ІМЕНИНИ ВЛОДКА (8 осіб) .... 10 „
СОНЯШНИК (9 осіб) .... 10 „
КОНИК СТРИБУНЕЦЬ (5 осіб) .... 10 „
ПЕЧЕРИ (8 осіб) .... 10 „
ЛІСОВА КАЗКА (12 осіб) .... 10 „

Замовлення і гроші слати до:
„SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

МІСЯЧНИЙ ЗВІТ ГОЛОВНОГО РЕКОРДОВОГО СЕКРЕТАРЯ У. Н. СОЮЗА

за місяць вересень 1927 р.

НОВІ ЧЛЕНИ:

В. 1. Льорчак Петро.
В. 2. Голда Павло.
В. 5. Сембой Дмитро, Сембой Марія.
В. 10. Нищот Марія.
В. 12. Олекса Марія.
В. 16. Сивенький Гилярій.
В. 37. Городиська Ольга.
В. 39. Захарко Марцеля.
В. 41. Щепаняк Михайло, Ропіцька Юлія.
В. 48. Гошковець Петро.
В. 63. Маховська Марія, Тимчик Василь, Вархоляк Теодозія, Заблоцький Василь.
В. 64. Сасовський Стефан.
В. 70. Головід Марія, Смеречанська Анна, Стельмах Михайло, Стельмах Микола, Журавецький Петро, Атаманюк Розалія.
В. 84. Дудзик Михайло, Дудзик Катерина.
В. 85. Ткачишин Анна, Макарик Марія, Макарик Йосиф.
В. 97. Кость Михайло, Савчин Марта.
В. 101. Луців Петро.
В. 104. Шут Йосиф.
В. 105. Ленчук Йосиф, Ленчук Юстина.
В. 106. Письменчук Олекса.
В. 107. Вікс Марія, Міщишин Марія.
В. 112. Войтович Катерина, Хамуляк Анастазія, Спесляк Анна.
В. 116. Гальчак Іван.
В. 130. Кордас Іван.
В. 131. Марчук Антін.
В. 147. Фариняк Михайло.
В. 156. Мусял Ілько.
В. 157. Миєько Анастазія.
В. 168. Денис Марія, Доньків Богдан.
В. 189. Госинець Федор.
В. 203. Малик Іван.
В. 206. Кінаш Михайло.
В. 208. Ковальчик Анастазія.
В. 210. Олійник Микола.
В. 217. Ґречин Марія, Рудий Володимир.
В. 218. Биливят Стефан.
В. 223. Заяць Йосиф, Гартон Адам.
В. 247. Боднар Дмитро.
В. 248. Чернецький Василь, Прийма Текля, Задорожна Марія, Ковальська Марія, Сірота Олекса.
В. 251. Буй Стелла, Козловський Ів.
В. 255. Валко Юрій, Валко Катерина.
В. 263. Тупиця Петро, Кучинська Катерина.
В. 276. Волошин Іван, Волошин Катерина, Бірецький Семен.
В. 277. Гринчук Дмитро.
В. 281. Гамкало Стефан.
В. 283. Калітан Михайло.
В. 288. Крокуш Тимко, Кафарич Василь.
В. 290. Блауцяк Олена.
В. 292. Курівчак Марія.
В. 300. Самець Михайло.
В. 303. Майор Анна, Королевят Розалія, Іванська Зузанна.
В. 306. Окрепкий Стефан.
В. 312. Ярема Іван, Полигонька Зофія.
В. 321. Гозияш Христина.
В. 322. Гальків Соломея.
В. 338. Процанин Антін, Процанин Михайло.
В. 358. Палівода Анна.
В. 360. Назарук Текля.
В. 361. Гоцяк Андрій.
В. 364. Хомей Михайло.
В. 372. Головка Михайло.
В. 375. Коваль Василь.
В. 388. Василик Марія.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ НАНОВО:

В. 10. Ганас Микола.
В. 34. Камінський Іван, Бандирський Іван.
В. 43. Малинчак Лешко, Малинчак Петро.
В. 44. Постич Вінцентій, Постич Катерина.
В. 59. Чупор Олена.
В. 61. Маркович Іван.
В. 69. Пліс Маґда, Пліс Йосиф.
В. 70. Чуправський Павло.
В. 72. Когут Розалія, Когут Іван.
В. 76. Волошин Юрій, Биндюга Олекса, Биндюга Анастазія, Матвіїшин Лукаш, Вебудовський Адам.
В. 77. Букса Іван.
В. 81. Вітовський Михайло.
В. 85. Мамрич Марія.
В. 98. Демянчик Іван.
В. 102. Любінський Михайло.
В. 105. Тур Теодор, Богачевський Володимир.
В. 109. Зьвірек Михайло, Зьвірек Анна.
В. 113. Лукач Іван.
В. 114. Ковач Василь, Ковач Юлія, Ґайдук Стефан, Ґайдук Емма.
В. 129. Бойко Роман.
В. 158. Бізіна Михайло, Тимо Катерина, Мельник Домінік, Бізіна Анна, Тимо Олекса.
В. 193. Корніцький Петро.
В. 221. Яськів Іван, Ґенсьорський Стефан, Ґенсьорська Катерина.
В. 235. Цеплий Павло, Керничка Вікторія.
В. 243. Біняв Владислав, Ґрабінський Дмитро.
В. 245. Калат Григорій.
В. 248. Берґацький Іван.
В. 266. Терпляк Петро.
В. 268. Євчин Василь, Ґемзя Йосиф.
В. 276. Дністрян Семен, Дністрян Кароліна.
В. 281. Павлів Іван.
В. 292. Стисловська Розалія.
В. 304. Вавріи Сенько.
В. 324. Филипчук Анна.
В. 332. Кушмілер Валентин.
В. 344. Когут Франко, Радванський Михайло.
В. 360. Дмитрук Михайло.
В. 388. Василик Василь.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ.

В. 8. Обух Анна.
В. 15. Мартинюк Петро.
В. 64. Клипка Михайло, Клипка Анна.
В. 78. Потоліцький Йосиф.
В. 85. Поливка Михайло, Поливка Анна.
В. 175. Андрушко Розалія.
В. 263. Солтис Василь.
В. 274. Катона Іван.
В. 282. Петричка Марія.
В. 284. Шалапій Василь, Шалапій Катерина.
В. 316. Білоус Василь.
В. 332. Радванський Михайло.
В. 336. Рой Микола.
В. 338. Куць Микола.
В. 342. Олійник Іван.
В. 361. Андрусів Катерина, Буйцевич Михайло, Брикович Лев, Якубчак Пазя, Венґжин Лука, Слободян Анастазія.
В. 371. Мельничук Василь.
В. 372. Муж Антін, Муж Юстина.
В. 375. Крутий Стефан.

ЧЛЕНИ СУСПЕНДОВАНІ:

В. 1. Двуліт Василь, Лабовська Фльоренс.
В. 2. Хомяк Ігнатій.
В. 8. Загібайло Іван.
В. 13. Мосюк Онуфрій.
В. 18. Преджімірський Андрій.
В. 26. Василевський Ігнатій.
В. 28. Терешко Катерина, Терешковський Дмитро.
В. 31. Кушман Берта.
В. 65. Теребецький Павло.
В. 80. Ґарджевич Стефан.
В. 82. Малиш Василь.
В. 98. Цимбаляк Семен.
В. 100. Войтович Йосиф.
В. 103. Покуса Стефан, Завода Олекса.
В. 104. Боберський Онуфрій.
В. 105. Багнюк Дмитро, др. Демидчук Семен.
В. 108. Кшановський Казимир.
В. 112. Андрошечко Катерина.
В. 126. Комарніцький Іван.
В. 135. Фінч Юрій.
В. 146. Крива Домініка, Кривий Михайло.
В. 155. Мірка Марія, Стецик Данило.
В. 156. Кахнович Григорій.
В. 159. Коваль Катерина.
В. 163. Заник Іван.
В. 165. Боднар Михайло.
В. 172. Галайко Лев.
В. 175. Колодій Василь.
В. 176. Яворський Стефан.
В. 177. Онешко Василь, Онешко Маґда, Шевчук Анастазія, Шевчук Іван, Онешко Іван.
В. 181. Ганчарік Ілько.
В. 196. Бабінський Микола.
В. 202. Спісак Анна, Спісак Олена.
В. 203. Кузьма Евгенія.
В. 217. Крик Петро, Кучмій Іван, Матковський Іван, Шеремета Теодор.
В. 218. Ґорик Дмитро.
В. 235. Масник Антін, Погорецький Ілько, Масник Павлина.
В. 236. Савчишин Дмитро.
В. 237. Кобилянський Михайло, Любіщик Дмитро, Головчак Теодор, Гаврилюк Іван.
В. 238. Берестецький Іван, Камінська Татянна.
В. 239. Онуфрейчук Олекса.
В. 254. Бунько Теодор.
В. 266. Бродський Василь, Бродська Анастазія.
В. 268. Ґромяк Петро, Сеньків Онуфрій.
В. 273. Годовенський Лев.
В. 281. Мельник Іван.
В. 290. Судомора Елізавета.
В. 292. Стефаняк Ілько, Макар Йосиф, Макар Анеля.
В. 293. Томич Іван.
В. 316. Квасниця Теодор, Квасниця Ґаська.
В. 319. Маціборський Онуфрій.
В. 324. Намака Павло.
В. 335. Мисник Марія.
В. 338. Коречкевич Михайло.
В. 342. Каськів Василь, Воробель Іван.
В. 352. Рогач Евген.
В. 353. Олексюк Анна.
В. 358. Галицька Катерина.
В. 366. Гвоздик Петро.
В. 367. Сімко Данило.
В. 385. Коваль Марія, Друк Василь.

ЧЛЕНИ ВІДІЙЩОВШІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

В. 4. Скоревич Іван, Скоревич Маґда.
В. 12. Обух Анна.
В. 26. Бусько Василь.
В. 33. Андрушко Розалія.
В. 35. Пеленський Григорій.
В. 62. Сербін Юстина.
В. 70. Василик Михайло, Василик Параска.
В. 83. Іванишин Іван.
В. 102. Беджик Микола, Каїк Микола.
В. 170. Тимочко Микола.
В. 174. Русин Петро.
В. 179. Чайковська Агафія.
В. 182. Якубчак Пазя.
В. 204. Римар Микола.
В. 209. Муж Антін, Муж Юстина.
В. 212. Петричко Марія.
В. 213. Бурбелла Зофія.
В. 224. Полівка Михайло, Полівка Анна.
В. 245. о. Корсуновський Павло.
В. 247. Сурма Василь.
В. 253. Навогольник Іван.
В. 254. Потоліцький Йосиф.
В. 269. Біловус Василь.
В. 276. Куць Микола.
В. 294. Венґжин Лука.
В. 334. Катона Іван.
В. 344. Радванський Михайло.
В. 364. Стойка Йосиф.
В. 365. Кураш Андрій.
В. 370. Ґолембйовський Тимко.

ЧЛЕНИ ПОМЕРШІ:

В. 1. Рапавий Теодор.
В. 9. Мулик Василь.
В. 10. Поваида Зофія.
В. 26. Мацевко Іван.
В. 51. Туравський Микола.
В. 99. Ґавловський Казимир.
В. 101. Красяник Василина.
В. 102. Піч Іван.
В. 112. Лищишин Марта.
В. 185. Швед Павло.
В. 186. Баволяк Данило.
В. 283. Денека Марко.
В. 344. Кава Яків.

ЗІСТАВЛЕННЄ:

З початком місяця вересня 1927 р. в У. Н. Союзі було повнолітних членів	19.808
В місяцю вересни 1927 р. принято нових	98
В місяцю вересни 1927 р. принято наново	63
В місяцю вересни 1927 р. принято з переступними листами	28
В місяцю вересни 1927 р. принято з инших кляс обезпечення	7
Разом	20.004
В місяцю вересни 1927 суспендовано	89
В місяцю вересни 1927 р. відійшли з переступ. листами	36
В місяцю вересни 1927 р. відійшли до инших кляс обезп.	7
В місяцю вересни 1927 померли	13
Разом	145
З кінцем місяця вересня 1927 р. в У. Н. Союзі було повнолітних членів	19.859

ЗІСТАВЛЕННЄ ПІСЛЯ КЛЯС І СУМ ОБЕЗПЕЧЕННЯ.

СТАРИЙ РІД.

В клясі Д.	на $ 100	14
В клясі А.	на $ 250	403
В клясі А.А.	на $ 500	5.770
В клясі В.	на $ 750	899
В клясі С.	на $1000	12.281
В клясі В.В.	на $1500	251
В клясі С.С.	на $2000	68

НОВІ РОДИ:

Обезпечення платне по смерти з вкладками до 70 року життя.

В клясі О- 500	на $ 500	30
В клясі О-1000	на $1000	21
В клясі О-1500	на $1500	2
В клясі О-2000	на $2000	1
В клясі О-2500	на $2500	—
В клясі О-3000	на $3000	—

Обезпечення платне по смерти з вкладками протягом 20 літ.

В клясі Р- 500	на $ 500	19
В клясі Р-1000	на $1000	33
В клясі Р-1500	на $1500	—
В клясі Р-2000	на $2000	1
В клясі Р-2500	на $2500	—
В клясі Р-3000	на $3000	—

Обезпечення платне за життя з вкладками протягом 20 літ. (Ендавмент).

В клясі Е- 500	на $ 500	32
В клясі Е-1000	на $1000	31
В клясі Е-1500	на $1500	1
В клясі Е-2000	на $2000	2
В клясі Е-2500	на $2500	—
В клясі Е-3000	на $3000	—
	Разом	19.859

МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ. НОВОВПИСАНІ ДІТИ:

В. 1. Кузмич Василь.
В. 10. Тижбір Стефан, Тижбір Микола, Тижбір Олекса.
В. 18. Дзядик Стефанія, Мосцівська Дорка, Підлипчак Олена.
В. 38. Катушинець Марія, Катушинець Анна.
В. 39. Намісняк Стефан.
В. 63. Вархоляк Йосиф, Вархоляк Павло, Вархоляк Тимко.
В. 73. Жарський Йосиф.
В. 76. Пристаюк Йосиф, Толбей Олена, Вельгус Юрій.
В. 104. Возьна Олена.
В. 107. Матейчук Іван, Мудра Стефанія, Мудра Силвія.
В. 136. Пшеничка Дмитро, Пшеничка Михайло.
В. 146. Хомяк Михайло.
В. 147. Саврук Стефан.
В. 155. Добрянський Андрій, Добрянська Марія, Дригинич Зофія.
В. 160. Костишин Богдан, Варварчин Емілія.
В. 163. Псюк Юстина, Псюк Розалія, Псюк Емілія.
В. 164. Мельник Параска.
В. 166. Мазур Теодор, Мазур Анна, Мазур Стефан, Мазур Михайло.
В. 206. Кінаш Стефанія.
В. 210. Давидів Ірина, Давидів Олена.
В. 219. Трусь Марія, Трусь Павло, Трусь Василь, Трусь Петро.
В. 230. Токарський Дмитро.
В. 234. Кобрин Михайло, Кобрин Анна.
В. 245. Крива Катерина, Сабат Марія, Сабат Володимир.
В. 259. Пірович Катерина.
В. 288. Ґураль Антін, Крокош Розалія, Крокош Ванда, Крокош Бронко, Крокош Теодор, Крокош Едвард.
В. 300. Пустельник Стефан.
В. 309. Ячучевська Ольга, Ячучевська Марія, Ячучевська Анна, Ячучевська Розалія.
В. 312. Наземець Іван.
В. 328. Бобіч Стефан, Василишин Марія, Василишин Стефан.
В. 330. Скаськів Богдан.
В. 334. Лазірко Стефан, Лазірко Василь, Стангритчук Віра, Стангритчук Ярослава.
В. 342. Ґінда Л. Марія, Гамадик Зофія, Гамадик Юлія, Васьович Анастазія, Васьович Текля.
В. 360. Назарук Стефан.
В. 364. Чорний Мартин, Насаль Стефан, Насаль Михайло.
В. 365. Ковач Марія.
В. 369. Хай Стефан.
В. 385. Вересюк Анна, Вересюк Ольга, Вересюк Олена, Вересюк Володимир.

НАНОВО ПРИНЯТІ ДІТИ:

В. 70. Чуправська Олена, Чуправська Стефанія, Чуправська Ірина.
В. 76. Биндюга Михайло, Биндюга Анна.
В. 102. Любінська Катерина, Любінська Розалія.
В. 105. Богачевський Богдан, Богачевський Стефан, Тур Іван, Тур Марія, Тур Михайло.
В. 109. Зьвірик Іван, Зьвірик Йосиф, Зьвірик Олена, Зьвірик Анна, Зьвірик Володимир, Зьвірик Павло.
В. 114. Ковач Іван.
В. 221. Ґенсьорська Анна, Ґенсьорський Григорій, Ґенсьорська Стефанія, Ґенсьорський Семен.
В. 332. Кушмідер Йосифа, Кушмідер Сташко, Кушмідер Войтко, Кушмідер Валко, Кушмідер Володислав.

ДІТИ ПРИНЯТІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ (КАРТАМИ):

В. 64. Клипка Надія.
В. 85. Поливка Василь, Поливка Анна.
В. 336. Рой Михайло.
В. 361. Слободян Микола.
В. 372. Муж Анна, Муж Антоніна.

ДІТИ СУСПЕНДОВАНІ:

В. 6. Пендерська Марія, Пендерська Анна, Пендерська Юліянна.
В. 7. Костик Анна, Костик Іван, Костик Михайло.
В. 8. Загібайло Михайло, Загібайло Анна.
В. 38. Глива Андрій.
В. 45. Турчиняк Павло.
В. 70. Гаврилюк Евген, Смеречанська Анна, Стельмах Микола.
В. 76. Свербивус Іван.
В. 90. Кривіцька Марія.
В. 94. Кричковська Олена.
В. 104. Боберський Стефан.
В. 107. Матейчук Іван, Мудра Стефанія, Мудра Силвія.
В. 108. Фурґалич Михайло.
В. 130. Шолок Тереса.
В. 136. Виник Антін.
В. 156. Кахновець Анна, Кахновець Микола, Кахновець Марія, Кахновець Юлія.
В. 159. Коваль Михайло.
В. 160. Самборська Стефанія.
В. 177. Онишко Марія, Онишко Евгенія, Шевчук Анна, Шевчук Марія.
В. 210. Олійник Микола.
В. 217. Кучмій Марія, Кучмій Петро.
В. 235. Масник Марія, Масник Олена, Ратич Іван.
В. 236. Савчишин Юлія, Савчишин Михайло, Савчишин Марія, Савчишин Катерина.
В. 238. Селінський Ілько.
В. 239. Велгун Марія.
В. 266. Броцький Микола, Броцький Михайло.
В. 276. Гладьо Анна, Коруна Ева, Коруна Катерина, Коруна Данило, Рудакевич Зофія, Рудакевич Юлія, Рудакевич Григорій, Сокира Олена.
В. 284. Дашко Зофія.
В. 316. Квасниця Доська, Квасниця Анна.
В. 351. Гупайло Матильда.
В. 385. Коваль Анна, Коваль Олена.

ДІТИ ВІДІЙШОВШІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

В. 70. Василик Марія, Василик Іван, Василик Анна, Василик Михайло.
В. 174. Русин Василь.
В. 209. Муж Анна, Муж Анастазія.
В. 224. Поливка Василь, Поливка Анна.
В. 364. Стойка Анастазія, Стойка Ольга, Стойка Анна.

ДІТИ ВІДІЙШОВШІ ДО ІНШИХ КЛЯС:

В. 38. Куташинець Анна, Куташинець Марія.
В. 259. Ґірняк Володимир, Бардаховський Петро, Бардаховська Катерина, Бардаховський Стефан, Скородинська Марія.
В. 328. Бобія Стефан.

ДІТИ ВІДІЙШОВШІ З МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНТУ ДО СТАРШИХ ЧЛЕНІВ У. Н. СОЮЗА:

В. 1. Льорчак Петро.
В. 12. Олекса Марія.
В. 18. Бомба Марія, Дзядик Василь.
В. 59. Гошовська Анна.
В. 63. Заблоцький Василь.
В. 83. Бабяк Павло.
В. 85. Макарик Марія, Макарик Йосиф.
В. 96. Тимчик Михайло.
В. 102. Дольний Йосиф.
В. 104. Шут Осип.
В. 107. Міщишин Марія, Мудра Марія.
В. 113. Майорчик Іван.
В. 135. Лучка Василь.
В. 168. Данків Богдан, Кречковська Марія.
В. 208. Ковальчук Анастазія.
В. 217. Рудий Володимир.
В. 262. Стащак Яків.
В. 281. Гамкало Стефан.
В. 338. Процанин Михайло, Процанин Антін.

ПОМЕРШІ ДІТИ:

В. 259. Облочинець Анна.

ЗІСТАВЛЕННЄ:

З початком місяця вересня 1927 в У. Н. С. було дітий членів	12.268
В місяцю вересни 1927 р. принято нових	87
В місяцю вересни 1927 р. принято наново	28
В місяцю вересни 1927 р. принято з переступними листами	7
Разом	12.390
В місяцю вересни 1927 суспендовано	69
В місяцю вересни 1927 р. відійшли з переступними листами	12
В місяцю вересни 1927 р. відійшли до повнолітних членів	24
В місяцю вересни 1927 померли	1
Разом	106
З кінцем місяця вересня 1927 р. в У. Н. С. було дітий членів	12.284

ЗІСТАВЛЕННЄ ПІСЛЯ КЛЯС МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНТУ:

В клясі 1-ій за 25 цнт. місячної вкладки	11.675
В клясі 2-ій за 50 цнт. місячної вкладки	609
Разом	12.284

ЗАГАЛЬНЕ ЗІСТАВЛЕННЄ:

З початком місяця вересня 1927 р. в У. Н. Союзі було всіх обезпечених	32.076
В місяцю вересни 1927 р. прибуло повнолітних членів	51
В місяцю вересни 1927 р. прибуло дітий членів	16
З кінцем місяця вересня 1927 р. в У. Н. Союзі було всіх обезпечених	32.143

У В А Ґ А

котру кождий відділовий урядник і член Українського Народного Союза повинен пильно прочитати і до неї стисло застосуватися.

Так повнолітні як і молодечі члени У. Н. Союза, оголошені в рекордовім звіті за місяць вересень 1927 р. як суспендовані або виключені за неплачення місячних вкладок чи з інших причин згідно зі статутом організації, коли хотять і надальше бути членами У. Н. Союза, мусять зголоситися протягом сего місяця (жовтня) до своїх відділів і вписатися наново, заплативши всі свої вкладки і залеглости до місцевої каси на руки відділових урядників. Коли цего не зроблять до кінця місяця жовтня 1927, то в падолисті 1927 року мусять виповняти нові аплікації (просьби о принятте), коли схотять бути дальше членами У. Н. Союза, подібно як кождий новий кандидат. Ці знов члени, так повнолітні як і малолітні, котрі в місяци вересни 1927 р. взяли переступні листи, а еще доси не зголосилися до іншого правдо істнуючого відділу У. Н. Союза, мусять це зробити в місяци жовтни 1927 р., бо на другий місяць, то є в падолисті 1927 стратять всі членські права і моглиби бути приняті тільки на підставі нових аплікацій (просьб о принятте).

І. Каштанюк, гол. рек. секр.

НАЙНОВІЙШІ ТЕАТРАЛЬНІ КНИЖКИ З КРАЮ.

ТАРІНА, трагедія у 5-ти діях (9 осіб), Дмитро Николишин ... 40 ц.
СОФІЯ ГАЛЕЧКО, пєса з життя У. С. С. в трох діях (6 осіб), Микола Угрин-Безгрішний ... 30 ц.
ПОЦІЛУНОК ЮДИ, пєса на чотири дії (5 осіб), С. Беля ... 50 ц.
МИЦАНИ, драма на 5 дій (26 осіб), Волод. Мартинєвич ... 85 ц.
ГРІХИ МОЛОДОСТИ, превесела комедія на 3. дії (12 осіб), Володимир Мартинєвич ... 25 ц.
ДОСИДЖУВАЛА ПОСАГУ або **ВЕСІЛЛЯ З ПОПРАВКАМИ**, на 3 дії жарт зі співами і танцями (11 осіб), В. Мартинєвич ... 20 ц.
ПОТЕРЧУК, пєса зі співами і танцями з народного життя (7 осіб), В. Мартинєвич ... 35 ц.

Замовлення разом з належністю слати:
„SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ЗЕМЛЕТРУС У ЛЬВОВІ.

(З „Діла").

Балакаючи про землетруси в ріжних частях світа, чув я нераз слова Львовян, повні вдоволення і автохтонної гордости.

— Бачите, а наш старий Львів стоїть як мур. Нарікаємо на нього за його бруд, витикаємо йому зміну метрики, ганимо за мальверзації від політичних до кишенькових включно, а він таки щось варт. Ні разу не було ще в ньому землетрусу.

— Земляного трусу, правда, не було, але зате скільки було поліційних трусів — відповідаю.

— Ви зараз по фейлетоністичному! Сук у тім, що Львів стоїть на такій сильній підставі, що його ніяка сила не ворухне.

— Щось так як Найман на посаді президента міста.

— Ви смієтеся, але хто знає, чи тут нема якогось звязку...

Я тоді сміявся, бо й як було не сміятись. Але тепер бачу, що здається таки мій розмовець мав рацію.

Не минуло ще й два тижні від часу, як Найман вибіг з „абшітом" з маґістрату, а вже... землетрус у Львові!

До нашої редакції вскочив нині на хвилиночку один зі знакомих.

— Панове! — крикнув від порога. — Цеї ночі був у Львові землетрус. Моє ліжко їздило по цілій кімнаті.

— Господине! Що ваше ліжко їздило по цілій кімнаті, це ще не є ніяким доказом на землетрус.

— Ви якісь смішні люди. Телефону не маєте, на новини не цікаві, а хочете, щоби ґазета розходилася!...

— Чи думаєте, що як ми напишемо про їзду вашого ліжка по кімнаті, то це збільшить інтерес до ґазети?!...

— Добре... А я піду до „Нового Часу" і будете бачити... Гримнув дверми, аж усі засміялися. Я сміявся також, але, на жаль, швидко перестав сміятися, бо ствердив, що наш інформатор не помилявся.

У Львові був землетрус. На око ніби не наробив він шкід. От може ще кому їздило ліжко, або впав який тяжчий предмет на голову. Ні одно ні друге не рахується за велике нещастя. Але воно тільки так на око виглядає.

Вчорашній землетрус поробив не малі шкоди і то спеціяльно серед Українців.

Нова, велика ундівська будівля, на яку пішло стільки заліза-бетону і арабоґуми, дістала щілину, крізь яку видно голим оком усіх учасників воєвідського равту. Деревляний радикально-соціялістичний барак теж потерпів. На його новім даху був старий, але ще добрий лев зі Станиславова. Піднас землетрусу лев упав і радикали ніяк не можуть його намовити, щоб знову виліз на вершок бараку.

Але найбільша катастрофа досягла сель-робівську колибу. Вона нераз і від звичайного вітру холіталася та тріщала, а тепер розкололася на дві половини. Кажуть, що потерпіли і жителі колиби. Десь одного мало вальнути по маківці, другий весь розхрістаний і пелехатий, хоч і вискочив заяцем з колиби, пропав серед темної ночі, третій, — зачіпивши торбою з повчаючими образками за кущ калини, — роздер собі чорний характер і тільки тому не розбив чола, що не мав його.

Крім нещасть, які я вичислив, є ще богато менших шкід по ріжних українських установах, як от наприклад в Рідній Школі, де загнався цвях у директорське крісло і ніяк не можна його виняти.

Все це від одного малого землетрусу!

Не дай Бог великого, а то пішлоб усе шкереберть, як домики з карт, чи справа Східної Ґаличчини.

Ґалактіон Чілка.